

Laguntasuna

Leire Narbaizak bere *Argiako* bere iritzi-zutabearen laguntasunari buruz idatzitako artikulua irakurriko dugu.

Sekuentzia honetan, hau egin dezakezu:

- Hitz baten definizioa eman eta esaldiak osatu.
- Irakurritakoaren ulermen-galderei erantzun.
- Sinonimoak bilatu eta horiei buruzko jarduerak egin.
- Laguntasunari buruzko iritzi-artikulua idatzi herriko aldizkarian.

joel-muniz-0QulgOjLLXc-unsplash

Irakurri aurretik

1. Definizioa

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Eman “lagun” hitzaren definizioa, eta zerrendatu lagun batek hala izateko bete behar dituen ezaugarriak. Ondoren, osatu bi esaldiak.

Laguna:

1. Lagun batekin, normalean, _____

2. Nire ustez, lagun ona da _____

Testua irakurri ondoren, partekatu bi esaldiak talde handian, eta alderatu erantzunak.

Irakurri bitartean

2. Zer dio Leire Narbaizak?

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Irakurri testua, eta erantzun hurrengo orrialdeko galderei.

Lagunak

Leire Narbaiza Arizmendi @txargain 2024KO OTSAILAREN 7A

Lagun hitzak euskaraz esanahi asko dauzka. Pertsona izan liteke, kidea, hurkoa, kamarada, laguntzailea, bikotekidea, adiskidea. Azken finean, bizitzan zeharreko edo momentu puntual batzuetako bidaidea dela adierazten digute berbok: bidean laguntzen diguten horiek. Akonpainatu, batzuetan, beste batzuetan premiak betetzeko zerbait egiten dute. Barre eta negar egiteko, borrokan eta haserrean jarduteko. Askotan barrua askatzeko erabiltzen ditugu, edo gure arazoez ahazteko. Sarritan, elkarrekin egiten dugu lan. Maiz, taldekideak gara, helburu jakin batzuen alde (edo kontra) ibiltzen gara. Denak ezinbestekoak pertsona guztiondako, munduan aurrera egiteko, animalia sozialak garelako. Misanthropoenak ere beharrezkoak ditu, zentzu zabalenean baizik ez bada ere.

Dena dela, lagun batzuek urteak irauten dute, lagun-minak, bihotzeko lagunak. Umetan ezagututakoak, edo ez. Sarri elkarrekin egon barik ere, konfiantza osoa jar genezake eurengan. Halakoak izatea itzela da.

Nahi baino gutxiago elkartzen naiz eurekin, baina egon ostean indarberrituta eta irribarrez itzultzen naiz etxera, energia direlako.

HIZTEGI LAGUNGARRIA

Hurkoa. Gugandik gertu dagoena.

Bidaidea dela. Bidelaguna dela, bidaian laguntzen diguna.

Premiak betetzeko. Behar ditugun horiek egiteko.

Barrua askatzeko. Gordeta ditugun gauzak esateko.

Misanthropoenak ere beharrezkoak ditu. Besteekin harremanik izan nahi ez duten pertsonak ere behar dituzte lagunak.

BAKARKA

duy-pham-Cecb0_8Hx-o-unsplash

1. Testuaren arabera, zer rol betetzen dute lagunak pertsonen bizitzan, eta zergatik dira ezinbestekoak?

2. Nolakoa da egileak “bihotzeko lagunekin” duen harremana, eta zer ondorio emozional sortzen dio haiekin elkartzeak?

Erantzun zuzenak 6. orrialdean daude.

Irakurri ondoren

3. Erreparatu

Elkartu hiruko taldeetan; aztertu testua eta erantzun galderei.

TALDEAN

1. *Lagun* hitzaren zein sinonimo agertzen dira testuan?
2. Bilatu testuan elkarren sinonimo diren beste hitz batzuk.
3. Kendu testutik *lagun* hitzaren sinonimo guztiak, eta haien ordeztatu *lagun* hitza. Zer gertatu da? Zuen ustez, testua nolakoa da orain? Zertarako uste duzue erabili dituela egileak sinonimoak?

taylor-smith-XB_yndXE4ks-unsplash

Erantzun zuzenak 6. orrialdean daude.

Irakurri ondoren

TALDEAN

4. Ñabardurak

Elkartu hiruko taldeetan; osatu testuetako hutsuneak (beharrezkoa denean, deklinatu), elkarren artean sinonimo diren hitzak erabili. Ondoren, erantzun galderei.

arthur-a-9yhBvC2ykoc-unsplash

1. POLITA (eder, txukun, atsegin, xarmant, ikusgarri)

Keparen etxera joan nintzenean, dena oso _____ zegoen, ondo antolatuta. Etxea bera _____ da, xehetasun zaindu askorekin. Gainera, harrera egin zigun modua oso _____ izan zen. Herria ere _____ da, bisitarientzat erakargarria. Gauez, argiztapenaz, plaza nagusia benetan _____ bihurtzen da.

2. NEKATUTA (akituta, nekatua, leher eginda, indarrik gabe)

Egun osoa lanean eman ondoren, Ane _____ iritsi zen etxera. Ez zuen ezer egiteko gogorik, guztiz _____ baitzegoen. Afaldu ondoren, ia hitz egin gabe joan zen ohera, _____ zegoelako. Hurrengo egunean ere oraindik _____ sentitzen zen, atsedeen gutxi hartu ahal izan zuelako. Beraz, asteburua aprobetxatu zuen deskantsatzeko.

3. HASERRE (amorrur bizi, sutan, mindu, ernegatu)

Atzo, irakaslea _____ jarri zen ikasleek ez zutelako adostutakoa egin. Ikasle batzuk ere _____ ziren, ez baitzitzairen egoera hura bidezkoa iruditzen. Eztabaida sortu zen, eta, egoerak aurrera egin ahala, giroa _____ jarri zen. Une batean, norbaitek hitz gogorrak esan zituen, eta irakaslea nabarmen _____ zen.

a. Sinonimoek esanahi berbera dute, ala bestelako ñabarduraren bat adierazten dute?

b. Zergatik ezingo lirateke sinonimo denak testuinguru guztietan modu berean erabili? Eman adibideak, eta argudiatu erantzuna.

Erantzun zuzenak 6.-7. orrialdeetan daude.

BAKARKA

5. Laguntasuna

Ariketa hau etxean egin dezakezu. Irakurri testuingurua, egin gidoia, eta idatzi iritzi-artikulua herriko aldizkarian. Saiatu sinonimoak erabiltzen, testua aberasteko.

Lagunak ala sareko kontaktuak?

melissa-askew-tSlvoSZK77c-unsplash

TESTUINGURUA

Azken urteotan, gure **eguneroko harremanak asko aldatu dira**. Instagram, WhatsApp, TikTok eta antzeko plataformen bidez etengabe gaude konektatuta, baina **askotan sentitzen dugu harreman horiek azalekoak direla, eta gero eta zailagoa da aurrez aurreko erlazioak zaintzea**.

Hala ere, badirudi **inoiz baino beharrezkoagoak direla benetako harremanak**: konfiantza ematen diguten pertsonak, une on eta txarretan ondoan ditugunak, edo gure egunerokoan laguntzen digutenak. Hau da, gure lagunak, zentzu zabalenean: adiskideak, taldekideak, bikotekideak edo bidaideak.

Testuinguru hori aintzat hartuta, **garrantzitsua iruditzen zaizu hausnartzea: zein da, gaur egun, lagunaren benetako rola? Eta zer egin dezakegu harreman horiek zaintzeko?**

Horretarako, **erabaki duzu herriko aldizkarian iritzi-artikulua idaztea (200 hitz ingurukoa)**. Bertan azaldu zein den egoera, nola bizi duzun laguntasuna edo zergatik diren garrantzitsuak aurrez aurreko harremanak; horrez gain, proposatu konponbideren bat.

Feedbacka irakasleak emango dizu.

ERANTZUNAK

1. Definizioa

Euskaltzaindiaren Hiztegiak haxe dakar:

1 iz. Norbaitentzat, berarekin jolasean, lanean edo kidekoetan aritzen den pertsona. Ik. kide. Adiskideak, batez ere politika arloan, ez dira lagun nahitaez. Bideko laguna. Horra zure laguna dantzarako.

2 iz. Aipatzen den egitekoan edo jardueran kide dena. (Hitz elkartuetan, bigarren osagai gisa). Ik. eskola lagun; pilotu lagun. Xalbadorri bertsolari lagun batek esan zionez...

3 iz. Talde edo multzo bateko kidea. Oinetako bat eta bere laguna.

2. Zer dio Leire Narbaizak?

1. Testuaren arabera, zer rol betetzen dute lagunek pertsonen bizitzan, eta zergatik dira ezinbestekoak?

Lagunek pertsonen bizitzan bidelagun funtzioa betetzen dute: laguntza ematen dute, emozioak partekatzeko aukera eskaintzen dute eta harreman sozialak eraikitze oinarria dira. Horregatik dira ezinbestekoak, gizakiok besteekin konektatzeko eta aurrera egiteko beharra dugulako.

2. Nolakoa da egileak “bihotzeko lagunekin” duen harremana, eta zer ondorio emozional sortzen dio haiekin elkartzeak?

“Bihotzeko lagunekin” harreman sendo eta konfiantzazkoa du, nahiz eta maiz ez elkartu. Haiekin egoteak indarberritu egiten du.

3. Erreparatu

1. Pertsona, kide, hurko, kamarada, laguntzaile, bikotekide, adiskide, bidaide, taldekide.
2. Askotan, maiz, sarritan, sarri.
3. Testua, *lagun* hitzaren sinonimoak erabili gabe, pobreagoa geratzen da, sinonimoek aberastasuna ematen diote testuari, eta horri esker testua ez da horren lau edo errepikakor geratzen.

4. Ñabardurak

1. POLITA (eder, txukun, atsegin, xarmant, ikusgarri)

Keparen etxera joan nintzenean, dena oso **txukun** zegoen, ondo antolatuta. Etxea bera **atsegina** da, xehetasun zaindu askorekin. Gainera, harrera egin zigun modua oso **ederra** izan zen. Herria ere **xarmanta** da, bisitariarentzat erakargarria. Gauez, argiztapenaz, plaza nagusia benetan **ikusgarria** bihurtzen da.

2. NEKATUTA (akituta, nekatua, leher eginda, indarrik gabe)

Egun osoa lanean eman ondoren, Ane **akituta** iritsi zen etxera. Ez zuen ezer egiteko gogorik, guztiz **nekatuta** baitzegoen. Afaldu ondoren, ia hitz egin gabe joan zen ohera, **leher eginda** zegoelako. Hurrengo egunean ere oraindik **indarrik gabe** sentitzen zen, atsedeen gutxi hartu ahal izan zuelako. Beraz, asteburua aprobetxatu zuen deskantsatzeko.

3. HASERRE (amorru bizian, sutan, mindu, ernegatu)

Atzo, irakaslea **amorru bizian** jarri zen ikasleek ez zutelako adostutakoa egin. Ikasle batzuk ere **ernegatu** ziren, ez baitzitzaien egoera hura bidezkoa iruditzen. Eztabaida sortu zen, eta, egoerak aurrera egin ahala, giroa **sutan** jarri zen. Une batean, norbaitek hitz gogorrak esan zituen, eta irakaslea nabarmen **mindu** zen.

Galderen erantzunak:

a. Sinonimoek esanahi berbera dute, ala bestelako ñabarduraren bat adierazten dute?

Horietako bakoitzak bere ñabardura adierazten du; denek esanahi orokor bera partekatu arren, bakoitzak alderdi zehatz bat azpimarratzen du. Horrela, hizkuntza aberastu eta zehaztasun handiagoz jokatzeko aukera ematen dute.

b. Zergatik ezingo lirateke sinonimo denak testuinguru guztietan modu berean erabili?

Sinonimoak ez direlako erabat trukagarriak:

- Testuinguru jakin bati lotuta daude (adib. taldekidea ≠ adiskidea).
- Erregistroa aldatzen dute (formala/informala: nekatuta ≠ leher eginda).
- Ñabardura semantiko desberdinak dituzte (intentsitatea, emozioa, balorazioa...).

Horregatik, hitz egokia aukeratzea funtsezkoa da komunikazio zehatza eta egokia lortzeko.